

RosholmDell Insights: **Ny lagstiftning på miljöområdet 2023**

Februari 2023

Sammanfattning

Sedan 2011 bygger vi på RosholmDell en affärsjuridisk advokatbyrå som levererar högkvalitativ Användbar Juridik. Vi arbetar utifrån LEAN-principer för att fokusera på det som är användbart och värdeskapande för våra kunder. Vi strävar efter att göra våra kunder framgångsrika genom effektiva och användbara lösningar som är anpassade för kunden, oavsett ärendets komplexitet. Det gör vi genom ett prestigelöst samarbete med kunden i fokus.

Vi kan miljö rätt. Inte bara juridiken utan även de tekniska aspekterna av att bedriva miljöfarlig verksamhet. Vi har 20 års praktisk erfarenhet av samtliga kapitel i miljöbalken och kan hjälpa er med allt från tillståndsfrågor, anmälningar, förorenad mark och avfalls- och energifrågor till byggande i vatten och Va-anläggningar. Med RosholmDell får ni en trygg partner, och alltid Användbar Juridik.

Mycket av vår rådgivning handlar om att göra det enkelt för våra kunder att implementera och följa nya eller uppdaterade regelverk. Med denna utgåva vill vi ge våra kunder en översiktlig sammanfattning av nya och uppdaterade regelverk inom miljö rätten samt berätta hur vi kan hjälpa våra kunder att implementera regelverken så effektivt som möjligt. Fokus ligger på nya regler som trätt i kraft runt årsskiftet eller kommer träda i kraft under 2023. RosholmDells miljö rättsexperter sammanfattar och kommenterar här några av förändringarna inom den svenska miljölagstiftningen.

Vid frågor om de nya reglerna eller miljö rätt i övrigt? Kontakta gärna våra specialister Daniel Drott, daniel.drott@rdlaw.se, +46(0)702 088 275 eller Edvin Johansson, edvin.johansson@rdlaw.se, +46(0)723 102 324.

Innehållsförteckning

---

1. Inledning.....	4
2. Särskilda artskyddsregler för vilda fåglar.....	5
3. Utökad producentansvar för förpackningar.....	5
4. Krav på att lämna säkerhet vid utvinningsverksamhet.....	6
5. Vattentjänstplaner och flexiblare bedömning av behovet av allmän va-anläggning.....	6
6. Förändringar i miljöprövningsförordningen.....	7
Vi har lång erfarenhet av att hjälpa kunder med miljörättslig rådgivning.....	8

Ny lagstiftning på miljöområdet 2023

1. Inledning

Under slutet av 2022 och vid årsskiftet trädde en rad förändringar av miljölagstiftningen i kraft och fler kommer träda i kraft under 2023. Förändringarna täcker ett flertal miljörättsliga delområden och berör såväl privata som offentliga aktörer. Förändringarnas syften varierar, återkommande är dock ambitionen att åstadkomma ett resurseffektivare samhälle samt att få de svenska reglerna att bättre överensstämma med EU-krav. I korthet innebär de nya reglerna följande:

- (i) Bedömningen av om fåglar störs i strid med artskyddet vid exempelvis skogsavverkning eller markexploatering ska göras på populationsnivå.
- (ii) Förpackningsproducenter ska hädanefter ha rutiner för att säkerställa kvaliteten

hos anmälningspliktiga uppgifter och senast 31 oktober 2023 anlita en producentansvarsorganisation.

- (iii) Nya utvinningsverksamheter är skyldiga att ställa säkerhet kopplat till utvinningsavfallet vilket ska beaktas redan under tillståndsprocessen.
- (iv) Kommuner blir skyldiga att införa s.k. vattentjänstplaner samt ges tydligare möjligheter att låta behovet av avlopps- och vattenförsörjning mötas av enskilda anläggningar.
- (v) Tillståndsplikt enligt miljöprövningsförordningen gäller numera även biologisk behandling av animaliskt avfall och anläggningar som behandlar produkter innehållandes asbest.
- (vi) Anmälningsplikt enligt miljöprövningsförordningen gäller numera deponering av icke-farliga rensningsmassor och biologisk behandling av animaliskt avfall i mindre skala.

2. Särskilda artskyddsregler för vilda fåglar

Den 1 oktober 2022 trädde förändringar av artskyddsförordningen i kraft. Förändringarna införs för att likställa den svenska regleringen med EU-rätten. Det har tidigare funnits viss tolkningsproblematik gällande vilket skydd fåglar åtnjuter vid skogsavverkning och andra exploateringsverksamheter. Den huvudsakliga förändringen består i att skyddet för vilda fåglar lyfts ut till en egen bestämmelse. Bestämmelsen får också ett delvis modifierat innehåll. I korthet innebär förändringarna följande:

- Bedömningen av huruvida fåglar störs eller inte ska göras på populationsnivå, och inte individnivå som det tidigare ibland tolkats. Genom fokus på populationsnivå blir kravet på den utredning som erfordras lägre än vad som annars skulle gällt.
- Negativ påverkan på fågelartens livsmiljö kan fortsatt utgöra en förbjuden störning, en fall-till-fall-bedömning i förhållande till populationsnivå krävs således fortsatt.
- Fokuset på populationsnivå anses även enligt Naturvårdsverkets och Skogsstyrelsens nya vägledning gälla förbudet mot avsiktligt fångande eller dödande av vilda fåglar vid exempelvis skogsbruk. Detta innebär att dispensprövning inte krävs för planerade åtgärder som kan medföra påverkan på individnivå.
- Avsiktlighetsrekvisitet kvarstår i oförändrad form och ska tillämpas avseende bland annat förbjuden störning. Enligt Naturvårdsverkets och Skogsstyrelsens tolkning innebär "avsiktligt" att en person handlar trots att hen har kännedom om att en skyddad art sannolikt störs av handlingen.

3. Utökat producentansvar för förpackningar

Den 1 januari 2023 trädde flera nya regler gällande producentansvar i kraft. Förändringarna är delvis ett resultat av EU:s reviderade avfallsdirektiv och innebär att producentansvaret utökas genom att bland annat en ny förordning för producentansvar för förpackningar införs i syfte att förbättra insamlingen av förpackningsavfall. Särskilt viktigt att ha med sig med anledning av förändringarna är följande:

- Förpackningsproducenter är skyldiga att senast 31 oktober 2023 anlita en av Naturvårdsverket godkänd producentansvarsorganisation. Dispens kan ges för viss tid i vissa undantagsfall så som om samtliga förpackningar slutligen sorteras som farligt avfall.
- Den som från ett annat land än Sverige säljer en förpackad vara eller en förpackning till en slutlig användare i Sverige betraktas numera som producent enligt

förordningen. Om producenten inte är etablerad i Sverige får ett producentombud genom fullmakt utses i producentens ställe.

- Producentansvarsorganisationer ska under senast 31 mars 2023 söka tillstånd för sin verksamhet.
- Marknadsdrivna insamlingssystem tillåts fortsatt. Efter den 1 november 2023 måste dock en mer omfattande anmälan än vad som tidigare gällt lämnas in till Naturvårdsverket.
- Producenter av andra förpackningar än engångsplastprodukter behöver enbart göra en anmälan till producentregistret om förpackningarna årsvis inte överskrider ett ton.
- Producenter åläggs krav att ha rutiner för intern kontroll för att säkerställa kvaliteten hos anmälningspliktiga uppgifter, såsom den mängd och fördelning av förpackningar producenten tillhandahållit på den svenska marknaden.

4. Krav på att lämna säkerhet vid utvinningsverksamhet

Den 1 juli 2023 införs nya bestämmelser i miljöbalken om ställande av säkerhet för utvinningsverksamhet, d.v.s. täkt-, gruv- och kalkbränningsverksamhet. Bestämmelserna syftar till att kraven miljöbalken ställer ska motsvara EU-kraven i utvinningsavfallsdirektivet och på så vis väsentligt begränsa statens risk att behöva stå för eventuella efterbehandlingskostnader. Kravet på att lämna säkerhet blir härmed obligatoriskt och innebär huvudsakligen följande:

- Kravet gäller tillståndspliktig verksamhet som omfattas av kravet att ha en avfallshanteringsplan för utvinningsavfall, d.v.s. verksamheter som ger upphov till utvinningsavfall eller själva är utvinningsavfallsanläggningar.

- Kravet gäller mål och ärenden som inleds i mark- och miljödomstol eller hos länsstyrelsen efter bestämmelsernas ikraftträdande.
- De delar av en verksamhet som omfattas av en avfallshanteringsplan för utvinningsavfall får inte påbörjas förrän säkerheten godtagits.
- En avfallshanteringsplan för utvinningsavfall samt en beräkning av säkerhetens storlek ska ingå i tillståndsansökan för verksamheter som kräver sådan plan. Något förslag på särskild efterbehandlingsplan krävs dock inte.
- Säkerheten ska vara betryggande för sitt ändamål vilket innebär att den ensam eller tillsammans med andra säkerheter ska möjliggöra fullgörandet av de skyldigheter i anslutning till avfallshanteringsplanen som gäller enligt miljöbalken, utvinningsavfallsförordningen och tillståndsvillkoren i det enskilda fallet.
- De tidigare möjligheterna att ställa säkerhet för täkt- och/eller deponiändamål blir inte längre tillämpliga i den mån detta träffas av de nya bestämmelserna.
- Ställande av säkerhet kan tillåtas ske successivt enligt plan där storleken proportionerligt motsvarar det aktuella behovet vid varje tidpunkt.

5. Vattentjänstplaner och flexibla bedömning av behovet av allmänva-anläggning

På vattenrättsområdet trädde den 1 januari 2023 nya bestämmelser i lagen om allmänna vattentjänster i kraft. De nya bestämmelserna innebär två sorters förändringar. För det första införs ett helt nytt krav på alla kommuner att från och med årsskiftet 2023/24 ha en vattentjänstplan. I syfte att öka möjligheterna till långsiktigt hållbara vatten- och avloppslösningar och för allmän-

hetens insyn, deltagande och påverkan vid den kommunala planeringen innebär detta bland annat att:

- Kommunfullmäktige ska besluta om att vattentjänstplanen är aktuell med hänsyn till behovet av allmänna vattentjänster.
- Kommunen ska samråda med fastighetsägare och myndigheter som kan antas ha ett väsentligt intresse av planen.
- Vattentjänstplanen ska innehålla kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses och vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna va- anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall.

För det andra förtydligas att kommunens bedömning av om vattenförsörjning eller avlopp för befintlig eller blivande bebyggelse om åtminstone 20–30 fastigheter ska ordnas genom allmän va- anläggning ska innefatta särskild hänsyn till om behovet istället fyllas genom en enskild anläggning. I syfte att bland annat underlätta för bostadsbyggande på landsbygden innebär detta att:

- Lösningar med enskilda anläggningar kan godkännas även i situationer där kommunen som utgångspunkt är skyldig att förse vattentjänster genom allmän anläggning.
- Kommunen fortsatt har det grundläggande ansvaret och är den som ska utföra bedömningen.
- Kravnivån på den enskilda anläggningen är att den ska ge ett godtagbart skydd för människors hälsa och miljön. Därmed krävs inte ett motsvarande skydd som en allmän anläggning hade gett. I stället ska en bedömning ske i det enskilda fallet där skyddsbehovet samt miljökvalitetsnormerna för vatten särskilt beaktas.

6. Förändringar i miljöprövningsförordningen

Den 1 januari 2023 trädde även ett antal förändringar av miljöprövningsförordningen i kraft. Följande är ett urval av de viktigaste förändringarna:

- Tillståndsplikt B och verksamhetskod 26.140 gäller numera även för anläggningar för behandling eller omvandling produkter som innehåller asbest.
- Tillstånds- respektive anmälningsplikt enligt 29 kap. 32–33 §§ rörande behandling av animaliskt avfall omfattar nu även biologisk behandling eller förbränning.
- Anmälningsplikt C och verksamhetskod 90.281 gäller även för deponering av icke-farliga rensningsmassor på land i anslutning till det vatten som har rensats. Anmälningsplikten gäller dock inte uppläggning av rensningsmassor från jordbruk eller skogsbruk om uppläggningsen inte medför skada för människors hälsa eller miljön.
- Vid beräkning av förbrukning av organiska lösningsmedel enligt 19 kap. 3 § ska inte lösningsmedel som omfattas av förordningen (2016:1128) om fluorerade växthusgaser räknas med.
- Anmälningsplikt gäller inte längre för anläggningar som för energiproduktion endast förbränner naturligt, icke-farligt vegetabiliskt material från jordbruk eller skogsbruk, såvida det inte medför skada på människors hälsa eller miljön.
- Det räcker numera att behandling av icke-farligt avfall är anmälningspliktig enligt 29 kap. för sådan verksamhet inte ska omfattas av tillståndsplikt enligt 29 kap. 68–69 §§.
- De särskilda reglerna för återvinning eller bortskaffande av avfall som uppkommit i egen verksamhet är borttagna.

Vi har lång erfarenhet av att hjälpa kunder med miljörättslig rådgivning

Vi kan miljö rätt. Inte bara juridiken utan även de tekniska aspekterna av att bedriva miljöfarlig verksamhet. Vi har 20 års praktisk erfarenhet av samtliga kapitel i miljöbalken och kan hjälpa er med allt från tillståndsfrågor, anmälningar, förorenad mark och avfalls- och energifrågor till byggande i vatten och Va-anläggningar. Med RosholmDell får ni en trygg partner, och alltid Användbar Juridik.

Kontakta gärna oss om ni har frågor om vad förändringarna kommer att innebära för er och er verksamhet eller om ni behöver annan hjälp i arbetet att anpassa er verksamhet till de nya reglerna. Vi hjälper många kunder med att till exempel bedöma om verksamheten lever upp till lagstiftningens krav och bistår vid behov av anmälningar eller tillståndsansökningar.

Daniel Drott

daniel.drott@rdlaw.se

+46 (0) 702 088 275

Edvin Johansson

edvin.johansson@rdlaw.se

+46 (0) 723 102 324